

СОФИЙСКА
АДВОКАТСКА
КОЛЕГИЯ

СОФИЙСКА АДВОКАТСКА КОЛЕГИЯ
София 1309
бул. Тодор Александров 137, ет.2 и 3
register@sak-sas.bg

Изх. № 629
Дата 12.04.2024 г.

ДО

**СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ НА ВИСШИЯ
СЪДЕБЕН СЪВЕТ, ИЗПЪЛНЯВАЩА
ФУНКЦИИТЕ НА ВИСШ СЪДЕБЕН
СЪВЕТ, СЪГЛАСНО
§ 23, АЛ. 2 ОТ ПЗР НА ЗИД НА КРБ**

На вниманието на:

Г-жа Даниела Марчева

От

**Софийски адвокатски съвет, представляван
от Председателя на Софийска адвокатска
колегия адв. Стефан Марчев, адрес: София,
бул.Тодор Александров №137, ет. 3, действащ
въз основа на Решение на Софийски
адвокатски съвет № 2865/10.04.2024 г.**

Относно: Ваши писма изх. №№ ВСС-5877/23 от 27.03.2024 г. и 05.04.2024 г.

**УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,
Уважаема госпожо Марчева,**

С Ваше писмо изх. № ВСС-5877/23/27.03.2024 г. Софийският адвокатски съвет беше уведомен, че с решение по Протокол № 14/26.03.2024 г. Съдийската колегия на ВСС, изпълняваща функциите на Висш съдебен съвет съгласно § 23, ал. 2 от ПЗР на ЗИД на КРБ, на основание чл. 7, ал. 1 от Наредба №10/30.10.2023 г. (в сила от 01.07.2024 г.), са открити 28 процедури по извършване на подбор на медиатори в съдебните центрове по медиация, като е бил определен и брой на съдебните медиатори към всеки един от окръжните съдилища. Със Заповеди, издадени на основание чл. 7, ал. 1-5 от Наредба № 10/30.10.2023 г., в сила от 01.07.2024 г., председателите на окръжните

съдилища¹ са определили и срокове за подаване на заявления за участие в процедурата по подбор (24.04.2024 г. за СГС и 26.05.2024 г. за Софийски окръжен съд), като са определени и датите, на които ще се проведе допълнителният подбор измежду кандидатите чрез писмен тест (10.05.2024 г.) и устно събеседване (27.05. – 31.05.2024 г.).

Междувременно с Определение от 28.03.2024 г. по конституционно дело No11/2024 г., Конституционният съд на РБ е допуснал по същество искането на Висшия адвокатски съвет за **установяване на противоконституционност** на чл. 19, чл. 20, чл. 21, чл. 22, чл. 23, чл. 24, ал. 1 и чл. 25 от Закона за медиацията и съответно на чл. 78а, чл. 140а, чл. 140б, чл. 267, ал. 3, чл. 314а, чл. 341а, чл. 374а от ГПК. По този повод от Висшия адвокатски съвет е отправено искане до ВСС, изпратено и на всички адвокатски съвети, да бъде спряна процедурата по подбор до произнасяне на Конституционния съд относно конституционността на оспорените разпоредби, сред които е и разпоредбата на чл. 25 от Закона за медиацията, която делегира на Висшият съдебен съвет правомощието с наредба да определи правилата за подбор, статута и дейността на медиаторите към съдебните центрове по медиация.

С Ваше писмо изх. № ВСС-5877/23 от 05.04.2024 г., изпратено до Председателя на Висшия адвокатски съвет и Председателя на САК, сте посочили, че Висшият съдебен съвет с Решение от 02.04.2024 г. е приел, че процедурите не следва да бъдат спирани, тъй като са налице предпоставките на чл. 54, ал. 2 АПК – застрашени са важни държавни интереси, тъй като реформата, свързана с разширяване използването на алтернативни методи за разрешаване на спорове и въвеждане на задължителна съдебна медиация е условие за извършване на цялото второ плащане по Плана за възстановяване и устойчивост – 1.4 милиарда лева. В същото писмо **са изложени допълнителни Ваши съображения за нуждата до 01.07.2024 г. спешно да се проведат откритите въз основа на Решението на ВСС от 26.03.2024 г. 28 процедури по подбор**, като основните съображения са:

- **за цялата страна ще са необходими не по-малко от 1400** съдебни медиатори, което е направено на база на анализ на постъпленията дела за последните 3 години.
- **Надграждащото обучение**, което е задължително условие (според писмото на ВСС от 05.04.2024 г.), **не е мислимо и възможно** да бъде обезпечено и проведено **до 01.07.2024 г. на нужния брой не по-малко от 1400 съдебни медиатори.**
- **Доколкото съдебната медиация обхваща дела**, образувани след 01.07.2024 г., предвид процесуалните срокове за администриране на дела и размяна на процесуални книжа, до медиационна процедура чрез задължителна или факултативна първа среща по медиация би се стигнало не по-рано от м. септември 2024 г., **а до широкомащабен подбор, който да**

¹ За Софийски градски съд и Софийски окръжен съд – за които Софийски адвокатски съвет ще бъде компетентен след 01.07.2024 г. да определи адвокат по чл. 9, ал. 1, т. 4 от Наредба № 10/30.10.2023 г., заповедите са достъпни на интернет страниците на съдилищата, съответно: [Решение на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет \(justice.bg\)](#) – за СГС, и [Обяви и конкурси \(justice.bg\)](#) – за Софийски окръжен съд..

осигури пълната обезпеченост на центрoвете до края на годината.

Софийският адвокатски съвет на свое заседание на 10.04.2024 г. обсъди отправените от Висшия съдебен съвет искания в Писма изх. №№ ВСС-5877/23 от 27.03.2024 г. и 05.04.2024 г. и прие следните решения:

1. Софийски адвокатски съвет да изрази становище пред Висшия съдебен съвет за незаконосъобразност на провежданите процедури по конституиране на комисиите по чл. 9 за подбор на съдебни медиатори и незаконосъобразност на откритите 28 процедури за подбор на медиатори.

Софийският адвокатски съвет при обсъждането взе предвид, че разпоредбите на цялата Глава VI от Закона за медиацията („Медиация по висящи съдебни дела“), включително разпоредбата на чл. 25 ЗМ, която делегира компетентност на ВСС да определи с подзаконов акт правилата за подбора, статута и дейността на медиаторите към съдебните центрове по медиация, както и приетата въз основа на нея Наредба № 10/30.10.2023 г. на ВСС за подбора, статута и дейността на медиаторите в съдебните центрове за медиация, влизат в сила от 01.07.2024 г.

Това несъмнено означава, че Висшият съдебен съвет провежда без нормативно основание процедура за сформирание на изпитни комисии по чл. 9 от Наредба №10/30.10.2023г. и процедури за подбор на самите медиатори по чл.7 и следв. от същата Наредба. Ако действието на съответните норми на закона и на целия подзаконов акт (включително разпоредбите на Глава втора, Радел I, Подбор на медиаторите – чл. 5-чл. 12) е отложено във времето до 01.07.2024 г., според Софийския адвокатски съвет откриване на процедурите може да се осъществи най-рано към 01.07.2024 г., защото най-рано към 01.07.2024 г. ще съществува нормативното основание за откриване на процедури, за издаване на съответните административни актове на председателите на окръжните съдилища за определяне на условията и сроковете за участие в процедурите и т.н.

Ето защо намираме, че влизането в сила на нормите на чл. 19-24 от Закона за медиацията и чл.140а и чл.140б ГПК следва да се отложи за 01.01.2025 г., а в оставащия период между 01.07.2024 г. (датата на влизане в сила на Наредба №10/30.10.2023г. съгласно §1 ЗР) и 01.01.2025 г. да се проведат процедури за подбор на пълния необходим брой съдебни медиатори, което изглежда единственият законосъобразен изход от настоящото положение. Това ще осигури нужното според ВСС време до края на 2024 г. да се обезпечи чрез необходимия брой подготвени съдебни медиатори в рамките на законосъобразни процедури - при действаща законова уредба (чл. 25 от ЗМ – чието влизане в сила от 01.07.2024 г. следва да се запази) и съответната вече приета подзаконова уредба (Наредба № 10/30.10.2024 г., която също влиза в сила от 01.07.2024 г.).

Ако това не се осъществи, споделяме сериозни опасения, че процедурите по подбор на съдебни медиатори ще бъдат незаконосъобразни и компрометирани, а самите съдебни производства с участие на подбрани преди 01.07.2024 г. медиатори (респ. подбрани в процедури, открити преди 01.07.2024 г.), също ще протекат при наличие на

съществен порок и могат да породят непредвидими към момента процесуални усложнения с последици върху правата на огромен брой страни по дела.

В тази връзка следва да се отчете, че съгласно Плана за възстановяване и устойчивост предвидената Инвестиция 5 за Реформа 3 (стр. 190-191 от ПВУ)², която предвижда „въвеждане на задължителна съдебна медиация в производства по граждански и търговски дела“ следва да се реализира в „**две фази**: i) въвеждане на задължителна съдебна медиация в пилотни съдилища, в които вече има функциониращи центрове за съдебна медиация (в градовете София, Варна, Пазарджик и Перник) и ii) създаване на 15 нови центъра по медиация към окръжните съдилища, в които няма такива и разширяване на вече съществуващите 9 центъра, извън пилотните съдилища. Въвеждане на задължителната медиация във всички окръжни съдебни райони в България. Общият планиран ресурс е 1.9 милиона лева (1.6 милиона лева са за сметка на Механизма за възстановяване и устойчивост и 0.3 милиона лева национално съфинансиране) с период на изпълнение 2022 – 2026 г.“.

Разумът на ПВУ е очевиден: да е въведена в първата фаза задължителна съдебна медиация в 4 пилотни съдилища, в които към изготвяне на ПВУ съществуват съдебни центрове по медиация, и във втората фаза – след съобразяване на констатираните пропуски или затруднения в пилотните съдилища, да се създадат съдебни центрове по медиация към всички окръжни съдилища и да се въведе задължителната съдебна медиация във всички окръжни съдилища. Наред с това е очевидно, че ПВУ не предвижда като условие за получаване на цялото второ плащане по ПВУ в размер на 1.4 млрд. лв. преждевременното (преди посочения в самия ПВУ срок – 2026 г.) осъществяване на реформата „задължителна съдебна медиация“, нито пък точното изпълняване на всяка една от фазите, **вярваме, че усилията на ВСС да доведе до успешен и законосъобразен край реформата на задължителната съдебна медиация няма да бъдат компрометирани от ненужно, според нас, ускоряване на най-същественния процес за успеха на реформата – подбора и обучението на съдебните медиатори.**

2. В допълнение към това, Софийският адвокатски съвет прие решение, че не може да подбере и номинира членове на изпитните комисии към СГС и СОС за подбор на съдебни медиатори, нито да вземе ефективно участие в реформата за въвеждане на съдебна медиация, ако не получи допълнителни разяснения и информация. Софийският адвокатски съвет подкрепя напълно отправеното от адв. Жана Кисьова (член на САС), искане за допълнителна информация като се присъединява към него и очаква да получи отговор на поставените въпроси, както следва:

2.1. Предложенията на председателите на Софийския градски съд и Софийския окръжен съд за откриване на процедура по извършване на подбор на медиатори и определянето на броя им към всеки съдебен център, доколкото нито ГПК, нито ЗМ, нито Наредба № 10/30.10.2024 г. предвиждат броят на медиаторите към съдебните центрове да бъде ограничаван;

2.2. Документите и информацията, въз основа на които е направена прогноза за очаквания брой съдебни медиации в районите на Софийския градски съд и

² Достъпен на сайта на Министерство на икономиката - [Национален план за възстановяване и устойчивост на ... \(bing.com\)](#).

Софийския окръжен съд по чл.140а, ал.1 и ал.2 ГПК или по други закони, предвиждащи медиация по висящи съдебни производства, и въз основа на които е прието решение да се открие процедура за подбор на ограничен брой медиатори към съдебния център – 50 за района на СГС и 13 за района на СОС. По наша приблизителна оценка предвид общия брой съдебни дела, образувани в СГС през 2023 г., само в Софийския градски съд делата, по които ще се наложи провеждане на медиация на основание чл.140а и чл.140б ГПК до края на 2024 г. ще надвишат 10 000. Вероятно в Софийския районен съд, в чиято компетентност е да разглежда делата по чл.140а, ал.2, т.6-10, общият брой на медиациите до края на 2024 г. ще надвиши 20 000 (дела за издръжка; дела за парично или непарично вземане, с цена на иска до 25 000 лв.; дела за съществуване, прекратяване, унищожаване или разваляне на договор или на едностранна сделка или за сключване на окончателен договор с цена на иска до 25 000 лв.; дела за собственост и други вещни права върху имот или за нарушено владение; дела за трудови правоотношения, и др.). Разбира се, ВСС би трябвало да е направил тази преценка въз основа на обективни данни и информация за брой образувани дела от СГС, СРС, СОС и районните съдилища в неговия съдебен район. **Тази информация е от изключително голямо значение, за да преценим какъв брой медиатори ще са необходими, за да не се блокират напълно десетки хиляди искиви производства, и какво ще е натоварването на комисиите за подбор на медиатори.**

2.3. Информация относно условията, на които трябва да отговарят адвокатите, посочени за членове на комисиите по подбор на съдебни медиатори и възнагражденията, които ще получават.

2.4. Разяснения относно това дали се очаква определяне само на един адвокат, вписан в регистъра на медиаторите, като член на комисията по подбора или двама адвокати (основен и резервен член, каквото споменаване има в писмото Ви).

2.5. Информация по въпроса дали за всеки следващ подбор на медиатори ще се съставя нова комисия и САК ще трябва да сочи друг медиатор за член на комисията, т.е. какъв е мандатът на тези комисии за подбор на съдебни медиатори.

2.6. Информация относно броя и местонахождението на помещенията, които са осигурени за провеждане на срещите по съдебна медиация.

3. Въпреки приетите решения и за да осигури възможност за участие на адвокати-медиатори в състава на комисиите към СГС и СОС за законосъобразно провеждане на процедурите по подбор, Софийски адвокатски съвет отправил покана (обявена на сайта на САК) до всички адвокати от САК, които отговарят на критериите, заложили в чл. 9 от Наредба № 10/30.10.2024 г., да подадат искане до САК. Измежду подадените искания Съветът на САК ще извърши преценка и ще определи адвокат-медиатор от САК за участие в състава на комисиите по подбор на съдебни медиатори към центровете по съдебна медиация към Софийски градски съд и Софийски окръжен съд, които следва да се конституират при действието на Наредба № 10/30.10.2024 г.

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

Уважаема госпожо Марчева,

Предвид всичко изложено Софийският адвокатски съвет също намира за необходимо да се проведе среща на представители на Висшия съдебен съвет и представители на САК за намиране на законосъобразно решение за провеждане на процедурите по конституиране на изпитни комисии и подбор на медиаторите, но и за обсъждане на потенциалните проблеми, които съдебната медиация може да създаде по висящи съдебни производства.

Определеният брой съдебни медиатори за центъра при СГС (50 медиатори) е не само крайно недостатъчен, но според нас ще блокира напълно редица съдебни производства за продължителен период от време. Следва да се има предвид, че сред производствата със съдебна медиация по чл.140а и чл.140б ГПК има такива, чието разглеждане е от изключителна спешност и важност за страните – защита на собственост и спорове между съсобственици, спорове за издръжка и упражняване на родителски права, защита на права по трудови правоотношения, членствени права и права на интелектуална собственост и т.н. Независимо от факта, че съгласно чл.140б ГПК при необходимост от медиация, производството по делото не се спира и съдопроизводствените действия продължават, ако производството се намира в етапа преди приключване на съдебното дирене, несъмнено провеждането на медиация ще трябва да се изчака, независимо от определения в чл.140б, ал.3 ГПК двумесечен срок, тъй като без яснота за каква част от спора ще се постигне споразумение, съдът няма да знае в коя част да разглежда делото и да постанови решение (чл.140б, ал.5 ГПК).

В тази връзка и аз като председател на САК, и колегата ми адв. Жана Кисьова – като член на съвета (и новоизбран председател на САК, невстъпил в длъжност поради обжалване на решението за избора), благодарим за отправената покана и по възлагане на Софийския адвокатски съвет ще се възползваме от възможността да осъществим среща в удобно за всички време.

С уважение:

адв. Стефан Марчев
Председател на САК